

Detaljbild ur Carl Johan De Geers installation *Gult rum* från 1991.

Frukostdags 2020, en framtidsvision från 2006-2007.

Att fly verkligheten

KONSTNÄREN och science fiction-fantasten Carl Johan De Geer bor på Södermalm i Stockholm. Han har under de senaste 50 åren uttryckt sig genom en rad konstformer. Bland annat textil, måleri, författande, fotografi och filmskapande.

LYSSNAR PÅ:

Spanarna i Pl. Jag skulle vilja vara med i programmet själv.

TITTAR PÅ: *True Detective*, *Boardwalk Empire*, *Girls* och *Project Runway*.

AKTUELL MED:

Utställningen *Ledtrådar* på Färgfabriken i Stockholm. Pågår till den 10/8.

Konstnären *Carl Johan De Geer* är 75 år och aktiv som aldrig förr, vilket visas tydligt i den pågående utställningen *Ledtrådar*. Men han lever inte bara för konsten, en av hans stora passioner är science fiction-litteratur.

TEXT REBECCA ÖHNFFELDT

Berätta om din utställning på Färgfabriken.

– Det är en stor retrospektiv utställning som visar verk från hela min 50-åriga verksamhet. När konstnärer dör brukar det ibland hållas minnesutställningar. Det blir så dystert då, man upplever starkt att personen inte finns längre. På Färgfabriken är konstnären, alltså jag, i allra högsta grad levande. Det finns exempelvis olika arbetshörnor med skräp och skisser som illustrerar den pågående processen. Huvudtemat är jag som polis, det är därför den heter *Ledtrådar*. Det är lite som en deckare.

Du älskar science fiction-litteratur, minns du hur det började?

– På 50-talet, när jag var ung, fanns det i princip ingen SF-litteratur i Sverige. Min pappa bodde i USA och jag bad honom att skicka böcker till mig. Jag minns att jag fick ett signerat exemplar av George Adamskis bok *Flying Saucers Have Landed*. Den handlar om hans upplevelser ombord på ett ufo. Det dröjde länge innan det fanns en riktig SF-bokhandel i Sverige. Nu finns Science Fiction Bokhandeln i Gamla Stan i Stockholm och den är helt enorm.

Vad är det som tilltalar med den här sortens litteratur?

– Det var eskapism från början. Jag ville fly verkligheten. På den tiden handlade SF om andra galaxer och en avlägsen framtid med utomjordingar som skulle ta över jorden. Ganska idiotiskt. Nu för tiden utspelar sig intrigerna på vår egen planet och den där framtiden är ofta något slags nutid. Det är dystopiska skildringar av en tillvaro som krackelerar. Ett slags metaforer kring vad som håller på att ske med jordklotet. Ta exempelvis *Hunger Games*-trilogin, det är en berättelse om ett samhälle som har gått förlorat. Det är faktiskt ont om humor i den här genren. Förutom i mina egna SF-böcker. Min bok *Kyss mej dödligt* tilldelades roligt nog pris för årets bästa SF-roman på en kongress i Lund år 1985. Och den är humoristiskt skriven.

Förr ansågs inte SF som finkultur direkt, men det har ändrats en del, vet du varför?

– Det har svängt enormt. Det kommer allt fler ambitiösa filmer som har gjort genren mer tillgänglig. SF har växt sig större i Sverige under åren, det har ju länge varit stort i både USA och Storbritannien. Jag tror att det finns en rörelse mot att uppmärksamma subkulturer inom media, för att visa att man hänger med. Då blir det viktigt att ta SF på allvar. När den ryska författaren Dmitrij Gluchovskij var här och skulle signera sin bok *Metro 2033* på SF-bokhandeln var hela Gamla Stan igenkordad av folk. Då förstår man vilken stor subkultur det faktiskt är. □

CARL JOHANS BÄSTA SF-BÖCKER:

1. METRO 2033 av Dmitrij Gluchovskij är en av de bästa SF-böckerna. Det är en postapokalyptisk berättelse om konsekvenserna av ett globalt kärnvapenkrig. Den har det bästa romanslutet någonsin. **2. BOKEN IS** av Vladimir Sorokin är en satir över mänskligheten i allmänhet och Sovjetunionen i synnerhet. **3. Max Brooks VÄRLDSKRIG Z** är en magnifik skildring av mänsklighetens inkompetens. *Zombierna tar över jorden och byråkratin gör så att allt går åt skogen.*

Det satiriska draget kommer inte riktigt fram i filmen.

Textilmönstret *Virveln*.

Slutsåld anteckningsbok som Carl Johan De Geer designat för Pocketshop.

Tygmönstret *Haren* av Carl Johan De Geer.

Sovhyttan i Daniels exjobb, en lägenhet på 11 kvadratmeter.

Furuljusstaken Candlebottle som Daniel formgav 2005.

Att göra furu populärt

Som en protest mot 90-talets minimalism började formgivaren *Daniel Franzén* att arbeta med furu. Sedan dess har han konsekvent använt materialet i en rad olika sammanhang.

TEXT **REBECCA ÖHNFELDT**

Berätta om dig själv, vad sysslar du med?

– Innan jag började med formgivning gick jag på konstskola. Jag målade och ställde bland annat ut på Vårsalongen på Liljevalchs. Men jag hade hela tiden siktet inställt på design av något slag och sökte därför in till Konstfack i Stockholm. Många av mina projekt tangerar fortfarande konst, skulle jag säga. Det är nog därför jag är intresserad av gatukonst just nu. Jag vill heller inte begränsa mig, utan formger allt från smycken till hus. Det fungerar bra eftersom jag ofta arbetar idébaserat. Om jag vill förmedla en viss sak så kanske ett smycke passar bäst just då, en annan gång är något annat bättre.

Hur kommer det sig att du började arbeta med furu?

– Mitt exjobb, en lägenhet på 11 kvadratmeter, hade bland annat en sovhytt med väggar i furufaner. Det var första gången jag använde materialet och jag upptäckte att det gav en värme till utrymmet. Det här var precis i början av 2 000-talet och furu blev för mig en kontrast gentemot det minimalistiska 90-talet. Jag gjorde furuljusstaken Candlebottle 2005, den gillades inte direkt på bred front då. Men nu funkar den bra. Man ser överlag mycket furu och andra träslag nu för tiden. Därför måste jag nästan hitta någon annan impopulär företeelse att jobba med. Det är där gatukonsten kommer in i bilden.

Vilka egenskaper hos materialet har du fastnat för?

– Jag tycker om strukturen, det är dessutom lättarbetat och billigt, doftar gott och känns tryggt på något sätt. Furu är väldigt mjukt och slits snabbt. Men det är egentligen inget problem, det får enligt mig en fin patina eftersom det med åren gulnar i färgen. Utsätts det för mycket ljus under en lång tid blir det riktigt mörkt. Vissa kanske tänker på en fjällstuga med pärlspont när de hör ordet furu, men materialet kan ju användas på så många andra sätt.

Hur ska man tänka när man inreder med furu?

– Träet avger ett varmt ljus och basen blir neutral, nästan som de vita väggar många har. Det är främst en modern stil och passar extra fint med hårda material och färgglada saker. Det blir lite knepigare med typ mörka rokokomöbler till.

Var får du din inspiration ifrån?

– Jag pluggade ett halvår i Japan och där finner jag mycket inspiration eftersom de är duktiga på trä och ljusa miljöer. Annars har jag exempelvis gjort en ljusstake inspirerad av Antikrundan på SVT. De tittar alltid på skruven för att avgöra hur gammal en ljusstake är. Jag tyckte därför att det var roligt att formge en som är som en enda stor skruv. □

DANIELS ANDRA FAVORIT-MATERIAL

1. ROSA MARMOR, vit marmor är fortfarande fint men känns aningen uttjat. Mönstringen i marmorstenar (framförallt den rosa) ser nästan målad ut, snudd på överklig.

2. OBÉHANDLAD BOK, den har en fin rödrosa ton och är till skillnad från furu ett hårt träslag. Bok fungerar därför bra till produkter som behöver tåla lite mer, exempelvis skärbräddor.

3. Jag älskar den livliga leran i GULT BRANDTEGEL som inte är lika homogen i färgen som exempelvis rött tegel. Det ger lite samma känsla som furu fast över-satt till ett annat material.

Konstnären, inredningsarkitekten och möbeldesignern **DANIEL FRANZÉN**, 41 år, bor i ett radhus i Sollentuna utanför Stockholm.

LYSSNAR PÅ: Just nu blir det mest mina tre barn, i åldrarna 1, 3 och 10 år.

TITTAR PÅ: Graffitibilder på Instagram.

FUNDERAR PÅ: Att sova.

AKTUELL MED: En utställning i samarbete med gatukonstgalleriet Wallery på Designtorgets huvudkontor i Stockholm.

Mr Mudd and Mr Gold i Stockholm, en butik vars inredning Daniel arbetade fram tillsammans med ägarina.

Smycket One Earth för House of Natalia, bredvid ljusstaken som Daniel gjort tillsammans med Adam Almquist med inspiration från Antikrundan.

Tapeter som Hanna har varit med och designat för Boråstapeter, från vänster: Garden Party, Falsterbo och Mormors Herbarium.

Mönster på tapeten

Ingen vägg är den andra lik hemma hos *Hanna Wendelbo-Hansson* och hennes käraste ägodel är en gammal tapetbit. Hon är designchef på Boråstapeter, tapetserar ständigt om och tycker att alla andra borde göra det också.

TEXT **REBECCA ÖHNFELDT**

DESIGNERN HANNA

Wendelbo-Hansson bor i Onsala tillsammans med man och tre barn i ett "praktiskt men ocharmigt hus byggt 2007".

LYSSNAR PÅ:

Panda Da Panda och Familjen.

TITTAR PÅ:

Inte tv i alla fall (hinner inte), men mina barns idrottsaktiviteter.

FUNDERAR PÅ:

Min trädgård och Lars Lerins kommande utställning på Nordiska Akvarellmuseet i Skärhamn. Den måste jag se.

Trädgård anlagd 2013 av Karin Malmberg vid Sofieros slott.

Hannas idol Florence Broadhurst i sin ungdom, innan hon gjorde karriär som designer.

Berätta om ditt jobb som designchef på Boråstapeter.

– Vi arbetar i team och släpper fyra till fem kollektioner per år. Arbetet går bland annat ut på att analysera målgruppen och att titta på trender. Sedan följer den konstnärliga processen med att ta fram själva designen och slutligen koloreringen då tapeterna färgsätts.

Vad händer med alla vita väggar, är de på väg bort?

– Det är som bekant mörkt stora delar av året i Sverige. Rummet kan därför lätt upplevas som kallt och grått när det är vitmålade. Väggarna känns nakna och den härliga känslan infinner sig inte riktigt. Med tapet blir väggarna klädda. Den behöver inte vara supermönstrad men det händer något med rummet i alla fall. Vad tror du att folk vill ha på väggarna framöver?

– Vi har pratat om det länge, den långsamma tillverkningen. Det jag ser nu är att det verkligen börjar sjunka in. Vi värdesätter hantverk och betalar mer för det unika och personliga. Handmålade mönster är mycket populära. Om jag exempelvis skulle nysa till när jag sitter och målar ett blad och slinter med penseln kan man tänka sig att behålla den lilla skevheten som ett personligt avtryck.

Hur ofta tapetserar du om hemma?

– Jag tapetserar om hela tiden och överallt. När jag har gjort något nytt mönster måste jag ha haft det hemma ett tag för att se hur det känns. Kan jag inte tapetsera om hos mig går jag hem till grannen och gör det.

Har du något pågående projekt hemma hos dig?

– Vi ska bland annat göra om vår trädgård. Trädgårdsarkitekten Karin Malmberg har ritat ett uterum med altan, pergola, pool och växthus. Det kommer bli helt fantastiskt. Vi måste bara komma igång!

Hur tänkte du när du ritade tapeten med balleriner i kollektionen Lilleby?

– Den kom till när min son var liten och gick på balett, han var den enda killen i gruppen. Varje gång han skulle dit klädde han upp sig i sina allra coolaste superhjältekläder. Från början fanns i mönstret en pojke som likt Billy Elliot dansade runt tillsammans med flickorna. Men vi bestämde oss för bara tjejerna i slutändan.

Har du någon historisk förebild?

– Min idol är en riktigt cool kvinna vid namn Florence Broadhurst. Hon föddes 1899 i Australien och var aktris och jetsettare. Men hon hade också en stor konstnärlig talang. När hon var runt 50 började hon att ta sitt konstnärskap mer på allvar. Ett antal år senare startade hon en tapetfirma och ritade de mest fantastiska mönstren. Det är verkligen synd att hon inte började tidigare. Jag har en bit av en av hennes handtryckta originaltapeter. Den är som en liten skatt. □

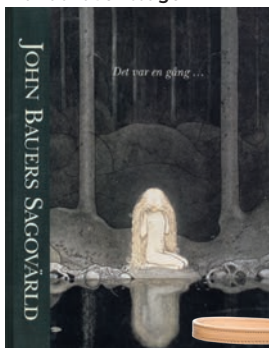
Hannas bit av den handtryckta tapeten Galaxy, designad av Florence Broadhurst.

HANNAS TIPS FÖR EN LYCKAD TAPETSERING

1. Ta ut svängarna, **VÅGA MER!** De som vågar mer än de tror blir mer nöjda efteråt. 2. Beställ hem **PROVER FRÅN LEVERANTÖREN.** Sätt upp dem på väggen och se hur de ser ut i olika ljus under dagen. Fundera också på när du befinner dig i rummet så att det blir optimala förutsättningar. 3. **PROVA!** Blir det fel är det lätt att göra om. Nu för tiden limmar du direkt på väggen och sätter upp tapeterna kant i kant. Inga skarvar och annat krångel.

Bokomslaget till en av Marias favoritsagor.

Claw Ring Feather, ringen som Maria designade med inspiration från en kinesisk sägen. Till vänster, läderväska med nitar även den Marias design.

Att aldrig växa upp

MARIA NILSDOTTER har varit verksam som smyckesdesigner i 7 år. Hon är 32 år och bor på Östermalm i Stockholm. **LYSSNAR PÅ:** 60- och 70-talsmusik, som Velvet Underground och Bob Dylan. **TITTAR PÅ:** Game of Thrones. **FUNDERAR PÅ:** Min nästa kollektion, den som ska vara i butik våren 2015. **AKTUELL MED:** Förleverans av höstkollektionen.

Tapeten Garden Party från Boråstapeter.

Gungstol tillverkad under Art Nouveau-eran i början av 1900-talet. Ett annat ord för denna stil är jugend.

Maria Nilsson designar smycken som krälar, flaxar, ryter och kraxar, bildligt alltså. Inspiration till sina skapelser finner hon i sagornas värld, endast fantasin sätter gränser.

TEXT REBECCA ÖHNFELDT

Hur kommer det sig att du blev smyckesdesigner?

– Jag visste att jag ville hålla på med design av något slag. Från början var jag inriktad på att göra kläder och sökte in till Central Saint Martins College of Art and Design i London. Första året fick man testa allt möjligt, bland annat smyckesdesign. Jag fastnade för det och fortsatte på den treåriga utbildningen Jewellery Design.

Du tycker om sagor, berätta.

– När jag var liten fantiserade jag mycket och skapade egna världar, det gör nog de flesta barn, men jag har liksom fastnat lite i det där dagdrömmandet. Jag tror att det har att göra med mitt kreativa tänkande. När jag började göra smycken använde jag mig av det till att bygga upp små världar kring mina kollektioner. Jag inspireras av alla sorters berättelser. Inte bara sagor utan även myter och sägner. Och för all del sådant som hänt i verkligheten också.

På vilket sätt kan du hämta inspiration från berättelser?

– Ett konkret exempel skedde under mitt andra år på skolan då vi fick i uppdrag att skapa en okonventionell förlovningsring. Jag hittade en kinesisk sägen om äktenskapet där de två parterna i sagan representeras av en drake och Fågel Fenix. Det här mynnade ut i en ring som bestod av en klo (draken) och en fjäder (Fågel Fenix). Ringen finns kvar än i dag och utvecklades också till en av mina storsäljare, Claw ring.

Vilken är din favoritsaga?

– Jag har många, en av dem är Sagan om älgjtjuren Skutt och lilla prinsessan Tuvstarr av Helge Kjellin. Det är i själva verket John Bauers illustrationer till sagan jag älskar. De har ju blivit mer kända än själva berättelsen. Min examenskollektion var inspirerad av Bauers bildvärld.

Märks det i din inredningsstil att du har en faiblesse för fantasifulla element?

– Ja, det tror jag. Men det är nog mest i detaljerna det kommer fram. Vi har många olika djurmotiv hemma, exempelvis en egendesignd tapet med djurtryck och överallt ligger böcker i travar. Det kreativa genom-syrar allt i mitt liv. Och då menar jag att det lekfulla går som en röd tråd genom min egen stil och i mitt skapande. Jag ser till att använda fantasin hela tiden.

Hur gick det till när du inredde din butik i Stockholm?

– Jag hade velat öppna butik ett tag för att visa hela varumärket och den sfär smyckena kommer från. Tanken är att det ska vara som att kliva in i en annan värld, surrealistisk och vacker. Helt olik något annat som finns i Stockholm. I lokalen är ljuset dunkelt så jag har bland annat jobbat med ljussättningen för att smyckena ska synas i sina montrar. □

3 AV MARIAS INSPIRATIONS-KALLOR

1. Jag har två upp-stoppade KORPAR i min butik, de är stora och mäktiga. De finns i den nordiska mytologin och jag har använt dem i min design flera gånger. Jag har hört att de bildar par och håller sig till sin partner hela livet.

2. Det finns en mörk-are förgrening inom ART NOUVEAU vars smycken har ganska konstiga motiv som fladdermöss och medusor. Den estetiken tilltalar mig.

3. KONTRASTER, jag gillar att ta något mörkt och skevt och göra det fint. I min nuvarande kollektion finns en ring som är ett rovdjursgap i vilket det vilar en ädelsten. Det aggressiva gapet kontrasterar fint mot rosenkvarts-stenen.

